

ÖTÖSTÖ: KNE'ZY: művir
ÖTÖSTÉS IDEJE: 1976.

TART.: KIÁLLITÁSI FORGATÓKÖNYV

---

21 lap, 5 rajz, 34 foto

FÖLDRAJZI MUTATÓ: KAPOSVÁR

STAMP MUTATÓ:

XXIX

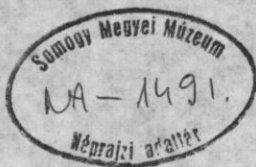
PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRROM'S

ATUEZETVE AZ EGYS. LTK. 1444-es TETE LE ALOL

144h
RIPPL-RÓNAI MÚZEUM
KAPOSVÁR
Telefon: 23-74. — Postafiók: 70

Kiállítási forgatókönyv

1. A kiállítás címe: Somogy megye népi hímzései.
2. Rendezője: A Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága sa-
ját anyagából, kiegészítésekkel a nagyka-
rászai Thury György Múzeum, a pécsi Janus
Pannonius Múzeum, a szekszárdi Béri Balogh
Ádám Múzeum anyagából.
3. A kiállítás elkészítésében közreműködő munkatársak:
A forgatókönyvet Knézy Judit írja, a csur-
gói járásra vonatkozó részeknél dr. Kere-
ceényi Edit, a Kaposzente és Koppányvölgy
jelenleg Tolna megyébe tartozó területénél
dr. Egető Melinda, a saigetvári járásra
vonatkozó részeknél Mándoki László működik
köze. Mindannyian részt vesznek az anyag-
kiválasztásban és rendezésben. A forgató-
könyvet Ujváriné, Herékgyártó Adrienne dr.
lektorálja. A grafikai munkákat Szekeres
Eml grafikusművész végzi.
4. A kiállítás célja: a somogyi népművészet egyik - eddig csak
szórványosan kutattott, a közönség, de a
szakemberek körében is csak bizonyos rész-
leteiben ismert - ágának bemutatása / a
meglévő tárgyi anyag alapján a XIX. sz. ele-
jétől egészen az 1950-es évekig, a viselet
teljes elhagyásának idejéig /. A somogyi
népi hímzés a magyar népi hímzések közül
egyike a legrégebbeknek. A kiállítás a

szociális paraszti hímzések fejlődésének fő fázisait, és részben a fejlődés kisebb táji eltéréseit is szeretné érzékeltetni.

5. A kiállítás részben a szakembereknek, részben a megye múltja iránt érdeklődőknek készül.

6. A kiállítás egységei: természetű határozták meg a rendezők összetett, de elsősorban hímzés-technikai szempontok szerint.

I. terem: fehér hímzések a szárvonástól a szabadrajzig.

II. terem: keresztészes hímzési textiliák és ruhadarabok.

III. terem: szines népi hímzések a népművészet fejlődésének hanyatló, azaz utóvirágzásának idejéből.

IV. terem: a falusi paraszti népeesség számára dolgozó kismesterek hímzései.

7. A kiállításinstalláció:

a/ 18 db. fekvő fali tárló fatalpba illesztett üveglapokból, fa hátlappal falábakon. Az üvegtáblákat műanyag-kocsa fogja össze. 12 db-nak a mérete: 170x80x25 cm. 2 darabé: 170x80x50 cm. A fa hátlap nyers vászonnal lesz bevonva.

b/ 8 db. álló viseleti tárló egy viseleti baba számára / 180 x 100 x 80 cm-es mérettel/.

- c/ 5 db. tábló himzés-technikai rajzoknak, térképnek, kiemelésnek, bevezető szövegeknek. Anyaga krém-színi papírral bevont farostlemez / 70 x 125 és 120 x 125 cm-es/ méretűek.
- d/ 15 db. nyersvászennel bevont farostlemez 80 x 70 cm-es méretben, 50 x 80 cm-es méretű fényképek felkaszírozásához.
- e/ 40-45 db. / 20 x 20 x 20 cm-es, 15x20x20 cm-es, 10 x 20 x 20 cm-es/ papírral bevont posztamens a fekvő fali tárlók aljába.
- f/ matt üveglapok a tárlókba kerülő szöveg felírásához.
- g/ 5 női és 3 férfi komplett kiállítási bábú viselő bemutatásához.

I. terem

A fal

Tablón fényképek a vászonszélek díszes összeültetéséről, a tabló felső részén közepen nagybetűs szöveg:

" A somogyi népi hímzések legrégibb darabjain - mint általában minden nép hímzéskulturájának kezdeteinél is - a díszítés először csak az egyes szabatlan vászondarabok széleinek összevarrásában, és a varrások mentén jelentkezik."

B fal

1 db. csökölyi "bor-
juszáju ing" /RRM.
235 /

1 db. csurgói "sip-
ujju ing" /TGYM
57.47.1/

Pekvő tárlóban szálszá-
molásos díszű ingek,
egyik teljesen /235/
a másik félig kiterít-
ve /57.47.1/. Díszítő
elemként mértani és vé-
sett díszű kanál és
villa a tárló aljában
posztamenten. A tárló
felső jobb sarkában
matt üveglapra írt szö-
veg:

" A Dunántulra oly jel-
lemző fehér vagdalásos-
laposöltéses hímzések
leghívebb megőrzője és
továbbfejlesztője Dél-
Dunántul lakossága. A
Belső-Somogyból előke-
rült legrégibb viselet-
darabokon még a vászon
szálsainak irányát követő
mértani díszítő ele-
mek vannak. A fejlődés
itt is a szabadrajzu
hímzés irányában történt."

Teljes gyászöltözöt Somogyzobórl.	Álló tárlóban somogy- szobi fehér vászon gyászöltözésben levő nő. Felirat üveglapon: A tárlóban díszítés- ként vésett díszű rok- kafa és fehér gyász- kontyok más közösségek- ből / Szenna, Nagymar- ton, Drávaforok /.	"Somogyzobi asszony fehér gyászban 1910 körül".
RRM. #7.#.4 konty		
##.20#.12 ümög		
##.20#.11 kiegészítő		
##.20#.# felső- szoknya		
##.20#.# kötény		
##.20#.# alsó- szoknya		
#7.#.# alsószok- nya.		

Fénykép külön vászonnal
bevonat farostlemezben.
Fehér gyászban levő
csökölyi Öregasszony
feje félprofilban sző-
veg nélkül.

Hosszu ümög Karádról RRM. #2.149.1	Fekvő tárlóban saját anyagából cakkos széllel /hurkolt, vagdalt és varrt, rátétszerűen varrt / cakkos szélű betétekkel / pl.ingek eleje / díszített, cak- kosan szedett elejű	"Somogyban a csipke- szélt megelőzően és később vele egy- időben is kedvelt volt a díszes vá- szondarabok szélé- nek mértaniak cak- kos szél kiképzése
Kötény Nagymartonból RRM. #8.7.3.		
Ing eleje RRM.1278		
Női ing Kaposmentéről BBAM 58.9.4		

viselkedésdarabok. A két ing a tárló jobb és bal szélén háromnegyedrészlet kiterítve, közepén ferdén függesztve a kötény és az ingmell részlet tüzeve.

A szöveg a tárló jobb felső sarkában üveg-lapon: díszítő elemként a tárló aljába vésett díszű mértani-as motíva és mángor-lólapicka kerül.

ingek nyakán, ujja végén, kötényen, stb. Cakkozott volt a viselkedésdarabokra került díszes betétek széle is, és gyakran az ingmellek szedésének kiképzése is. Ez hurkolással készült, nagyobb cakkok esetén vágással is, vagy rátét-szerűen. Beve "csipke, fogazás, egérfog, vagy cakkni".

C fal

Női ing Kaposmérő- Fekvő üvegtárlóban az
ből RRM. 343. egyszerűbb szabadrajsz
Férfling Gyékényes- hímzések, köztük nagy
ról RRM 9932. folt hatásra törekvő
Kötény Orcziból és asszimmetrikus elhe-
RRM 70.4.1. lyezésű is. A két női
Női ing Somogyesob- ing a tárló két felső
ról RRM. 27.a.c sarkában csak háromne-
gyedrészlet kiterítve, a
férfling közepén lenn
ugy összehajtván, hogy

csak az eleje látszik.
A szöveg közepén fenn:
Diszitésként írókás
diszi cserépedények.

* Szabadrajzu fehér
hímzések Belső-So-
szogyból és az un.
"Vizmentérol".

Konty-rekonstrukció.
Férevető RRM. 5o.1.14
Nagykendő RRM. 5o.1.13
Ünög RRM. 5o.1.1o
szoknya RRM. 5o.1.12
Kötény RRM. 5o.1.11
Alsószoknyák 2 db.

Álló tárlóban csökölyi
nő nagypénteki sáfrá-
nyos sárga viseletben.
Diszitésként egy fá-
ból vájt eszken fe-
hét gyász kisbunda.
A tárló elején feltá-
masztott üveglapon
szöveg.

* A háziússzonból ké-
szült fehér hímzé-
ses jobbágykori ru-
ha-együttes a Dél-
Danántulon a XIX.sz.
második felében fo-
kozatosan az ünnepi
alkalmak kizáróla-
gos gyászviselete
less. A csökölyiek
háziússzon nagypén-
teki gyászöltözete-
ket sáfránnyal sár-
gitották".

D fal

Fénykép háziússzonra
kaszírozva. Csökölyi te-
netőrészlet fejfékkel
fehér gyászban lévő e-
lakokkal. Szöveg nincs.

Női ing RRM.1319.

109e7.

Férfi ing 3011,

230e7,

5e.37.1,

Férfi és női ing-

mellek:

RRM. 7e3,

755,

11460.

Fekvő tárló: a szabás-

rajzu fehér hímzések

virágkorát illusztr-

áló női és férfiling

hímzések, hímzett rész-

letek. A női ingek tel-

jesen kiterítve a tár-

lő jobb és bal felső

rarkában.

A férfilingeknek csak az

eleje mutatandó, az ing-

mellek a tárló eljába ke-

rtülnek.

A szöveg felülre, közép-

re üveglapra.

Tabló: amely bemutatja
a fehér lapos hímzés és
vegdalás öltéseseleit
rajzban, a hímzés és a
szabás összefüggéseivel
/ férfiling szabásrajzán
illusztrálva/.

A és B fal közötti sarok

Fénykép tiszta fehér vá-
szonban levő, csimbókos
hajú lábodi férfiről, szö-
veg nélkül.

" Fehér hímzéses darabok

Külseő-Somogyból és Zse-

licből. A külseő-somogyi,

főként koppányvölgyi

fehér hímzéses darabo-

kon a póköltés egyszé-

rűbb változatai, s az

un. csavart öltés is gya-

kori."

II. terem

A fal

Halotti lepedő

TGYM

Fekvő tárlóban kiterítve piros keresztcsemes himzésű halottas lepedő - amennyire lehet kiterítve. Alá üvegpipacs és gyertyatartók. Szöveg nincs.

B fal

Lepedővég. RRM.

1783.

Párnahéj

RRM. 68.2.2

Tabló magyarázó szöveggel: Himzésdarabok a tablón a szöveg alatt lent üveg alá szerítve.

" Hazánkban a keresztcsemes himzés, mint technikájában az egyik legősibb - adataink szerint - már a középkorban is kedvelt volt. Muzzeumunk a XVIII. sz. végéről őriz keresztcsemes lepedővégeket, melyeken jól felismerhető a bódoltság alatt oly virágzó uri himzés hatása / pl. oltárterítőkn. / Alapja a könnyen számolható rosta len vagy kendervászon."

Somogyegresi vőlegény- ing. RRM. #7.39.2	Fali üvegtárlóban keresztcsomós fér- fiingek és kereszt- csomós ingrészetek.	" Somogy megyében a múlt század közepén a vőle- gény ingeket többnyire piros /elvétve kék / ke- resztcsomós kivarrással díszítették. Tárgyi em- lékeink a házi szövésből nem foglalkozó Milső-So- mogyból és Kaposmenté- ről valók. A mintakincs főképp keresztcsomós hatá- sokat őriz".
Kézeltők: Solo 1394 1353 4127	A szövés mellett üvegen a tárló jobb felső sarkában:	
Ingeltők: 1389 1384 4145 1400	Díszítésként páz- torfaragványok o- laszkorszós díszrel a tárló aljában.	

C fal

Ing. RRM. 2951	Álló tárlóban koppány- völgyi vőlegény, üveg- lapon szövés. Díszí- tésként mézegebáros ú- tőfák babás, szíves, huzsáros mintával.	" Vőlegény a Koppány- völgyből 1890 körül".
Gatya. RRM. #8.201.1		
Csizma. RRM.#8.28.1-2.		

Fénykép: keresztcsomós
díszű ingcell felnagyí-
tott képe.

D fal

Fészes ingek: RRM. #7.7.4 #7.7.3	Fekvő tárlóban: ke- resztcsomós női fe-	" Milső Somogyban és Kaposmentén női in-
--	--	---

7.7.5

Jegykendő:

RRM. 2203.1

szesingek" nyersvásznon háttérrel téve. Magyar-
rázó szöveg egyike jobb
felső sarokban matt ü-
veglepon, a másik bal-
oldalalt a 7.7.5-ös ing
ald. A 7.7.3-as ing
hátról, a jegykendő
a vitrin aljában.

geken is alkalmaztak ke-
resztkezéses himzést, hét-
köznapig ingnek többnyí-
re csak az ujja szélén,
az ünneplőknek az elején
és gyakran körben a váll-
foltján is".

" 1890 körül a franciás
szabás elterjedésekor a
díszítő csik is az új
szabásvonalat hangsú-
lyozta.

Jegykendő:

RRM. 2242, 47.

Ing.

RRM. 28.35.2

2.17.1

Fekvő tárlóban kereszt-
szemes tulajdonjegyek-
kel ellátott darabok.
Szöveg a jobb felső sa-
rokban matt üveglepon:

" A szabadrajzú fehér
himzés és a paraszti
himnes szöveg elterjedé-
se után is használták
a piros keresztöltést
nevük, névjegyük, tu-
lajdonjegyük jelzésére".

A fal

Poczelicák.	Fekvő tárlóban a dél-	" A Dél-Somogyban élő horvát
RRM. 458a	szláv poczelicák him-	nők fejlődésén a himzés
29a3	zésének fejlődése.	gyors fejlődése a XX. sz.
2958	Kezdőkép a poczelica	első felére tehető. Min-
4497	viseléséről való fény-	dig két darabból varrták
2983	kép, alatta a legré-	újsza. Először vert csipke
4559	gibb típusu himzés,	és szőtt csikból, később
2957	ezelatt a szöveg matt	kereszteléses, majd lapos
4590	üveglapon és legalul	himzéses csikokból, utóbb
	vert csipke gallér.	gyári himzésű szalagból és
2973	A tabló másik oldalán	flitterekből".
2993	poczelicák nő előléről.	
2952	Néhány jellegzetesen	
2990	szép darabot félkör s-	
53.5.3	zakban kell kitenni.	

455a

e5.14.1.1

5a.19.1

B fal

Női ing: RRM. 9713	Fekvő tárlóban szines,	" A gyári textiliek
Fecseing: RRM. 131a,	főképp piros himzések	térhódításával a
133a.	fehér alapon ingek,	szabadrajzu fehér
Jegykendő: RRM. 991a	jegykendő, fekete a-	himzés ki is színe-
Kötény. RRM. e5.323.1	lapon kötény. A szöveg	sedett".
/Kütes /	a jobb felső sarokban	
	üvegen.	

Női fehérhímzéses ing-
ujj. RRM. 4e2 / 2 db./
Táska.

Női ingujjrészlet, szí-
nes. Buzsák.

RRM. 11223 / 2 db./

Vállkendő. RRM. 448

/rátétes/.

Párnahéj. RRM. 837e

/rátétes/

Ágytakaró. RRM. 2e08.

Fekvő tárlóban bu-
zsáki hímzések, a
tárló alján hajto-
gatva ágytakaró. A
női ingujj a felső
sarokban, középen
a vállkendő hímzett
sarkával felül, a
másik felső sarok
felé a rátétes
párnahéj.

A szöveg felül középen:

" A buzsaákinak ne-
vezett hímzés Bu-
zsák, Táska, Tót-
szentpál és Var-
jaskér községek-
ben a mártíriás
somogyi fehér
hímzés helyi ha-
gyományát fej-
lesztette tovább.
A "vózás" hím-
zés a női ingvál-
lakon és párnavé-
geken színesedett
ki a XIX. sz. vé-
gén piros-feketé-
re / kék/, majd pi-
ros-kék-sárga-
zöldre.

A "becka-ciohans"
(rátétes) színes
változatai először
az ágyterítők szót-
tes díszei közötti
üres felületeket dí-
szítették.

A "vózás" hímzés a
kereskedelem révén
világhírű lett".

Fénykép: tótszent-
páli menyecske rátéteget
készít, szöveg:

"Részül a buzsáki rá-
tét".

C fal

Fénykép: buzsáki női
ingváll keresztcsomos
részének kinagyítása
szöveg nélkül.

Fénykép: csomai menyecs-
kék ünneplőben, szöveg.

"Csomai menyecskék
ünneplőben 1950 kő-
rül."

D fal

Fénykép: törökkoppányi
menyecske ünneplő dísz-
ben. Szöveg: / vagy tab-
lón térkép a pille és
necce elterjedéséről/

"Pillés törökkop-
pányi menyecske 1940
kőrül".

Pillék. HRM.

cc.207.4

cc.208.4

cc.208.5

Tárlóban a "pille" és
a "necce" szabásának és
hímezésének fejlődése.

"A viseletnek kiesz-
mésedése együtt járt
a női fejdíszek sok-
féleségének kialaku-
lásával.

- BBÁM: 58.8.1o A tárló jobb felső A fejdíszek megkötött
57.14.3o/Csip- sarkában fénykép a pill- kendőből, szabott sap-
ke/ le kialakulása előtti kából, vagy kerek há-
57.14.35 szabott kendő megköté- lóból, illetve ezek
Necce: BBÁM. 53.1e.1 séről, alatta a sza- egyesítéséből kelet-
53.1o.4 bott kendő. kestek. A koppányvölgyi
53.1o.3 azfényképpelxagy " pillét" és a kapos-
RRM: e8.17.1 A fényképpel egy sor- menti " necce"-et több-
54.142.1 ban középen üveglapon nyire gyönggyel, később
54.143.1 szüveg, a pillék a ken- flitterrel díszítették.
dővel egy sorban lesz- / 1950-ig/
nek.
A neccek posztamentek-
re állítva.
- Konty: RRM. e5.33e.1 Álló tárlóban kékfestő- " Idős asszony ünnepi
Fejszorító: be ültetett középkori viselete Kutason
RRM. e5.338.1 nő fekete alapon színes 1910 körül"
Mollkendő: ró fekete alapon színes
e5.329.1 himzésű kőtényben, há-
Üszög: e5.32e.1 ziváson ingben, fej-
Kékfestő szoknya9 szorítóval. Lábai előtt
Kékfestő mellény: különféle kontyok, a
e5.335.1 negye jellegzetes női
Alsószoknyák: fejfedő / gyöngyhímés-
e5.334.1 ses fekete necce, színes
e5.332.1 fodros saigetvári konty,
e5.339.1 vései konty / ecsonyi
Zsebkendő: német sapka/
e5.317.1 Szüveg maradtott üveg-
Báronycipő: lapon:
e5.34o.1.
1-2.
Klott vállkendő: e5.339.1
Kötény: e5.324.1

IV. terem

A fal

Ködmön. RRM. 42e7	Fekvő tárló: szücsun-	" A legősibb ruhakészí-
Mellény. RRM. 4179	kák, ködmön és mellény	tő kisipar a szücs-
Vasaló. 5e7.	teljesen kiterítve. A	mesterség. Termékei:
Olló. 595, 2753.	tárló felső bal sarká-	a subák, bundák, köd-
Csipkéső. 2752	ban szöveg:	mönök és mellények.
Tüköszőrülő. 27e2	A tárló alósó jobb sar-	A bőrmunkák himzésé-
Lyukasztóvas. 27e3	kában mellényes csökölyi	nél a bőrkivarrásos
	legények fényképe.	/ applikációs / díszí-
		tés a régebbi. Átme-
		neti típus a bőrkiv-
		varrásos és himzett
		díszítés együtt. Leg-
		későbbi a tisztán há-
		rászal, szines pamut-
		tal himzés.
Gombházaszuró. 27e5.	A tárló aljában szücs	Somogyban szinte egye-
Gyűszű. 27e7.	szerezésnek.	dülálló szépségek a
Tűtartó. 5144.		ködmönök".
Ing. RRM. e7.3o.13.	Álló tárló: pásztoroz-	
Gatya. 2e35 /Katé-	ber szűrben. szöveg	
lyosdombó/	csak ennyi:	
Szür. 3574 /Katélyos-	A felöltöztetett bábu	
dombó/	lábainál a pásztorok	
Kalap. 1229e.	egyszerű mindennapi	
	tárvait helyezték el:	

- Bocskor. co.24.1-2. botot, koságot, só- "Pásztorember szür-
Tarisznnya. 9192. tartót, borotvatar- ben."
Mellény. 11003. tót, furulyát, stb.
- Ing.TGYM. 54.208.1 Álló tárló: parasz- "Pásztorember szürben".
Gatya. RRM. co.45.1 ember szürben felül-
Kalap. RRM. co.210.1 tüstetve, oldalán bőr-
Ceizma. co.28.1.1-2 rasz tarisznnya, lába-
Tarisznnya. co.55.1 inál csutora, pipa, boroskorsó.
Szür. 2030 /szenta/
Kötény. co.7.3
- Ködmön. RRM. co.9.9.1 Fekvő tárló: ezücsmun-
Ködmön. RRM. 324. kák, azaz két kisbur-
da, a tárló jobb alsó sarkában fénykép tőrökhoppányi ködmönös né-
niről. Szöveg nincs.

A-D fal sarkán

Fénykép: csökölyi ka-
tolikus asszony bundá-
ban és lánya ködmönben.

B fal

Tabló: a szücsbuzsás ül-
téselemeziről rajzok, a
tabló felső részében szü-
veg:

" A nők mellett a fér-
fiak is huznak, de
csak az iparosok: szü-
csők, szücsabók, né-
met szabók, stb.

A szücsabók, vagy ma-
gyarsabók a szűrőket
eleinte vöröspoztó
rátéttel díszítették,
a mezői községekben
és részben a Balaton
mellett főként kékkel.
Később a rátét csikok
mellett mentén alkal-
maztak gyapjubuzsát.
A huzás mind szabá-
dabb vonalvezetésévé
válva aztán kiszori-
totta a rátétet. A
selyembuzsás már a
mesterség hanyatlását
jelentette".

Bárcsonyszoknya. Álló tárlóban: "Csurgónagyma-
RRM. 70. csurgókürnyéki nő toni asszony
ILG. #7.13.1 téli viseletben, 14- 1910 körül".
Kötény. #8.1c.2 bánál díszes bajkó. A
Tibeti kendő. szöveg a tárló első len-
#8.1c.4 ti sarkában.
Mizli #7.2.a
vagy Gyöngy. #7.2.11
Pathós melltű. #7.2.8
Konty. #8.1c.1
Kisruha. #8.1c.8
Bajkó. #7.15.9

Fénykép vászonra ka-
szirozva.

/"Táncoló pász-
torok"/

Bajkó. #9/35
Pásztorélmény:
9193
vagy 11005.

Fekvő tárlóban:
himzett ujjasfélék.
Szöveg nincs:
A tárló aljában pász-
torferagványon és né-
szobáboz utófan dol-
mány ábrázolás.

A-B fal közötti kis
csapott falon

Fénykép: kastélyos-
dombói kisbíró szürben.

C fal

Férevető. RRM.
#7.12.2
RRM. 974c.
RRM. 50.1.8

Fekvő tárló: a takács-
minták és a paraszti
hímezés összefüggései.
Szöveg a tárló felső ré-
szének közepén.
A tárló aljában kinyit-
va takács mintakönyv.
A férevetők úgy lesznek
elhelyezve, hogy a him-
zett részek színe és
vissája is látszék.

" A takácsok hímezé-
sét utánozták sok
esetben a paraszt-
asszonyok olyan texti-
liákon, ruhadarabo-
kon, amelyeken szőt-
tesminta is szerepel-
hetett".

D fal

Tabló: térkép a ruhafé-
lét készítő kismester-
ségek elterjedéséről
Somogyban a soproni Ipar-
kamara kiutatatása alap-
ján a XIX. sz. 60-as éve-
kből.

Mellények:
RRM. #8.7.2 /Nagy-
marton/
RRM. #2.122.1
/Andocs/
RRM. #5.537.1
/Szenna/

Fekvő tárlóban posztómel-
lények, a tárló aljában
posztamensen pástorfá-
ragványok, ábrázolások a
mellényviseletről.

" A posztónjjasok,
mellények, nadrá-
gok készítésében
több kismester is
részt vett: szabók,

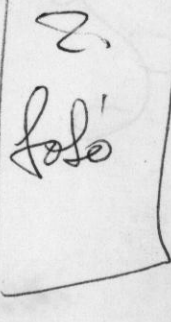
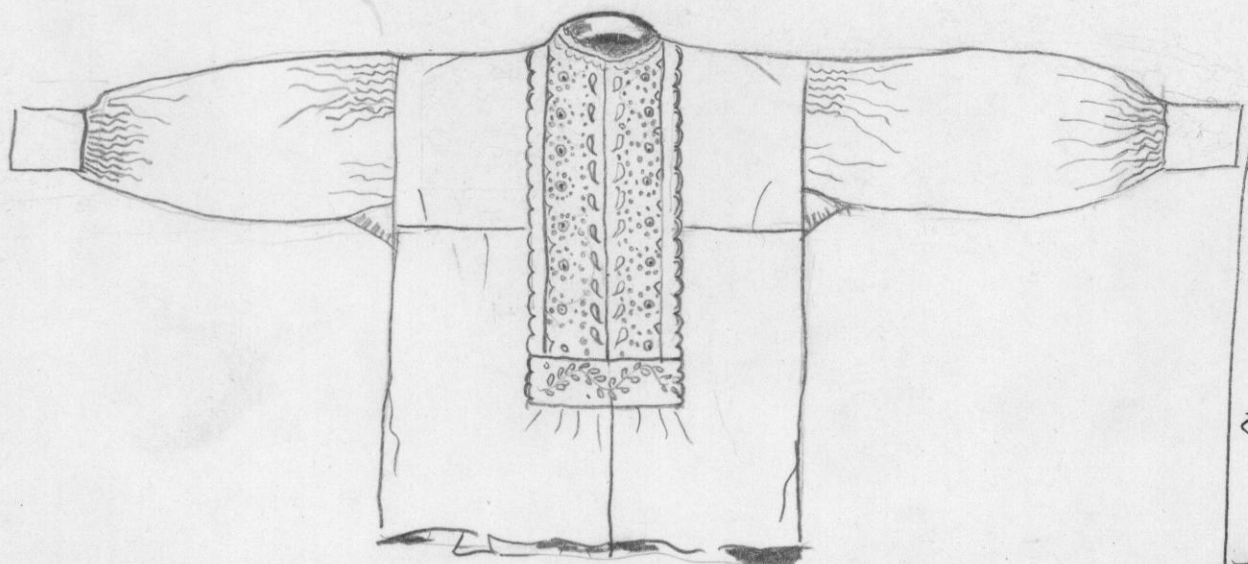
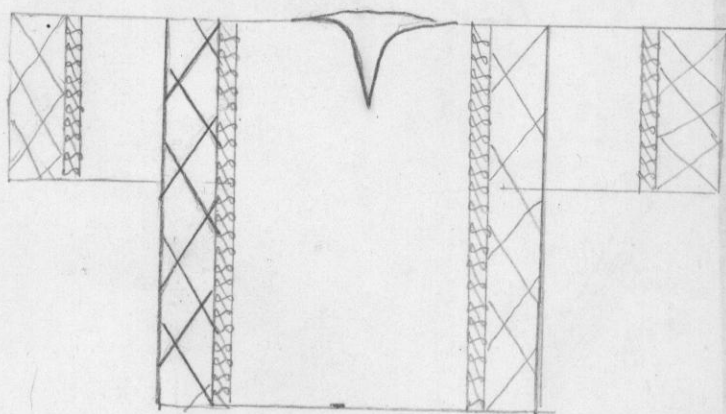
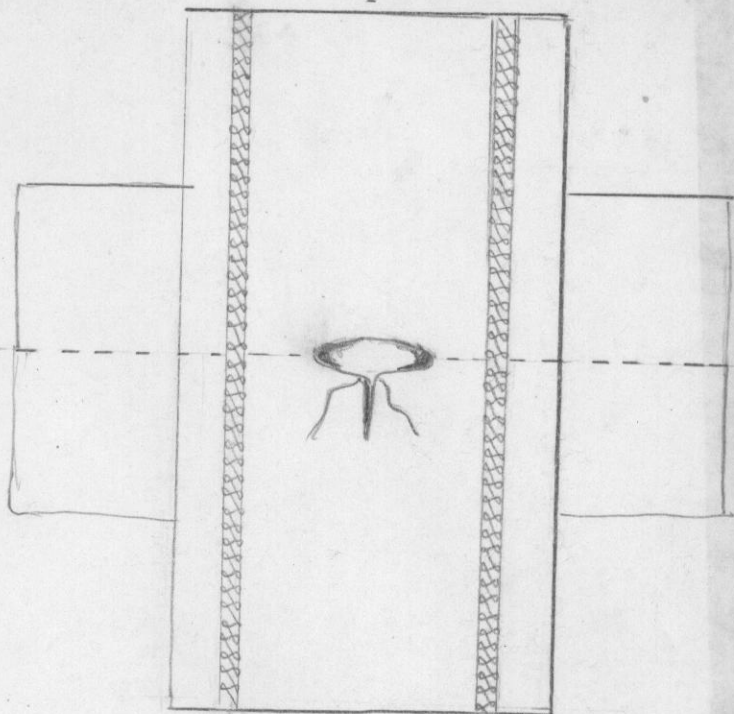
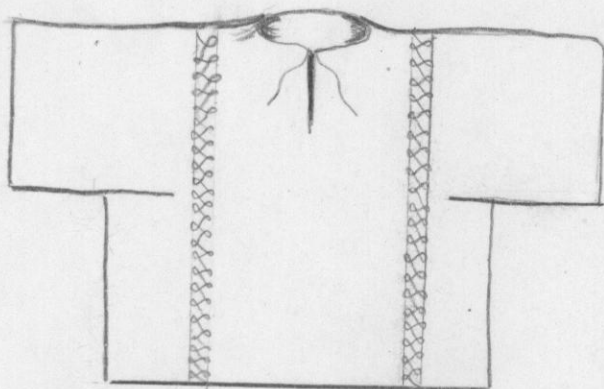
~~szobrászok és...~~

gombkötők és paszományosok.
A kismesterségek hanyatlásával egyre inkább egy mester végez minden munkát, ami a díjazás színvonalának rovásával járt együtt.

ERM.	<u>Álló tárlóban</u>	"Törökkoppányi fiatal asszony"
Pille ss.201.8	törökkoppányi vise-	1940-körül.
Csipke ss.201.16	letben levő nő,	
Rékli ss.201.11	mellette festett	
Selyemszoknya	rokka	
ss.201.11		
Madeira kötény		
ss.207.51		
Puffándli ss.20.12		
Selyemkendő ss.201.17		
Alsószoknyák ss.201.6-7		
/4/ ss.201.13-14		
	/Pénykép vászonra téve/	"Pásztor mellényben"

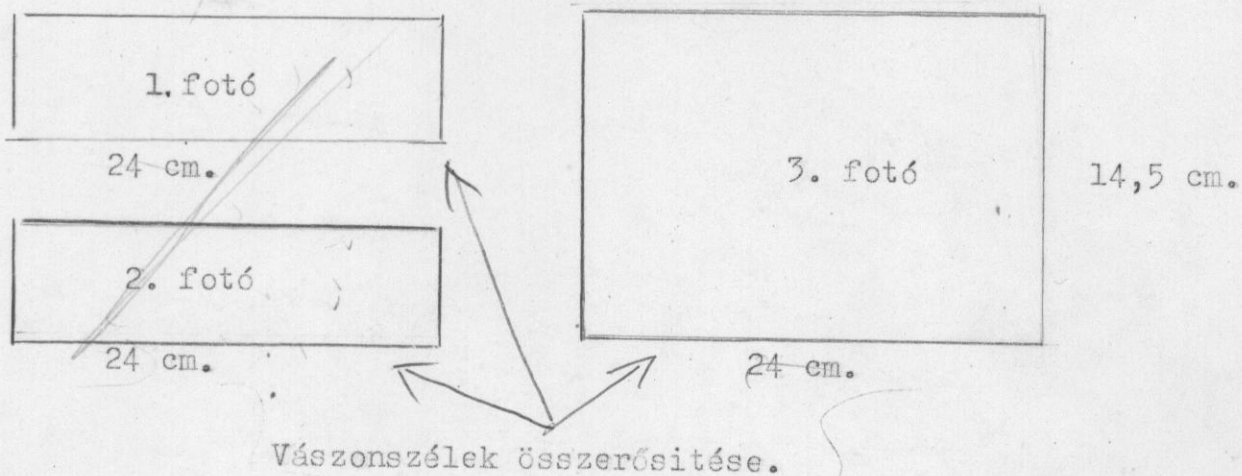
II. tábló

Szabás és himzés
összefüggései a so-
mogyi férfiingeken

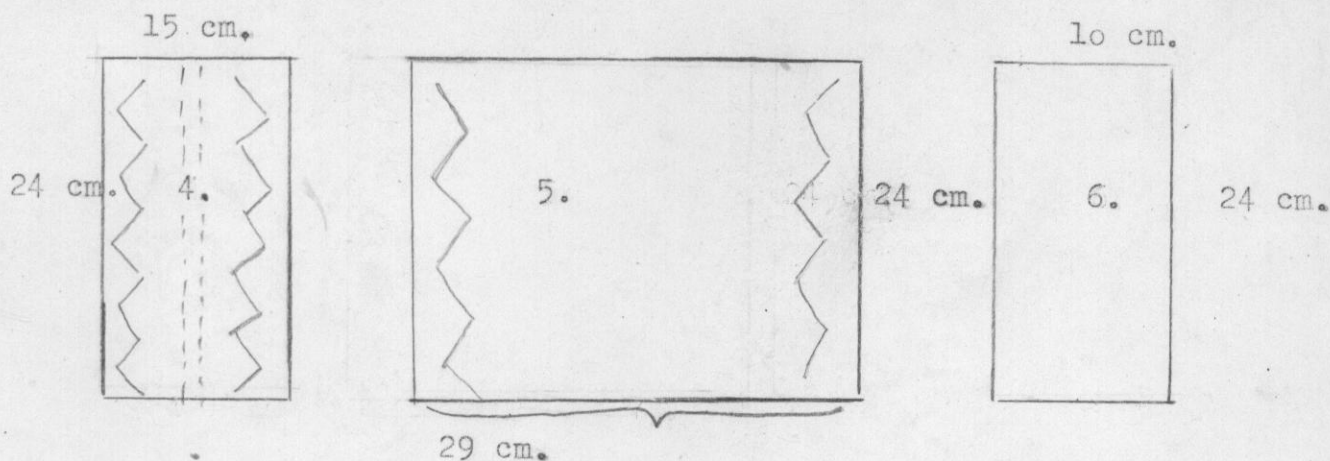

I.

Fehér himzés Somogyban

A fonalas diszítés Somogyban is - éppen úgy, mint minden népi himzés-kulturában - a szabatlanul felhasznált alapanyagok széleinek összerősítése során az összevarrás változatos módjaiból alakul ki, majd áttérjed a hasított, vágott szélek eldolgozásaira és a varrások mentére.

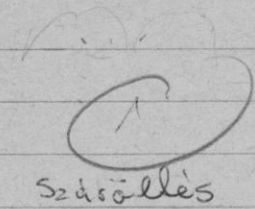

A Belső-Somogyból előkerült régi viseletdarabokon már önálló - tehát nemcsak összerősítő szerepet játszó - himzett diszítő ~~xxx~~ sorokat figyelhetünk meg, melyek a vászon szálainak irányát követve mértánias jellegű elemekből épülnek fel. A technikát illetően a Dunántul fehér vagdalásos, laposhimzéses öltései nek legrégibb emlékeit őrzik.

4. tábló

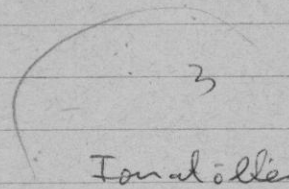
A szűrhimzés öltéselemei

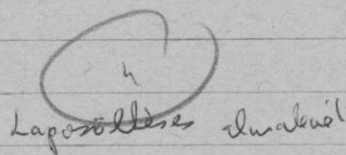
Szűsöltés

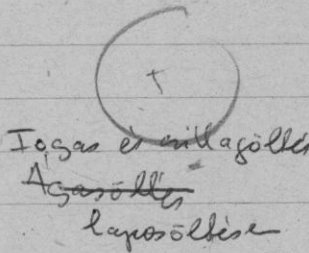
Fonalöltés
laposhimzés

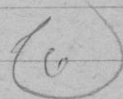
Fonalöltés

Laposöltés szűsöltés

Fogas és szűsöltés
Agaröltés
Laposöltés

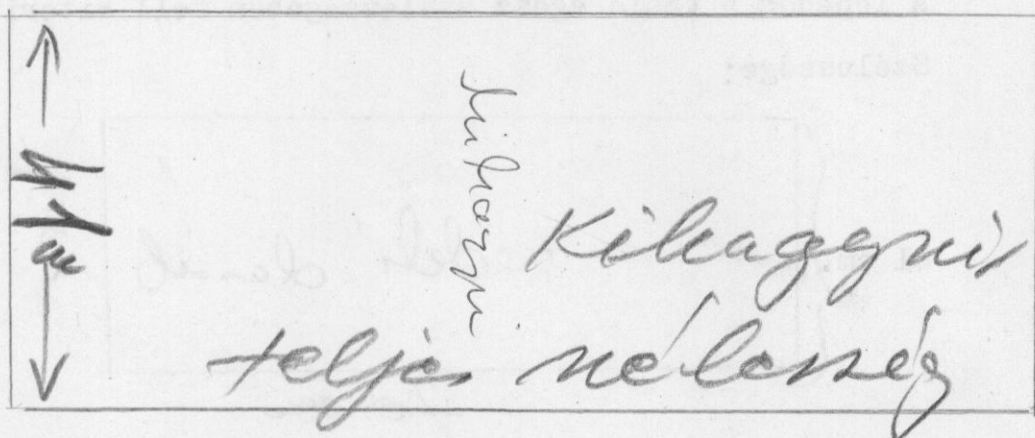
Agaröltés Levelerezés

A szűrszabót vagy nagy szabót a szűrőket szűrőszabóval készítik. Eleinte főként vörös posztarátétet varrtak díszesen rá — a nemzeti községében is részben a Balaton mellett is — lehet. A rátét díszet aifrau erősítették le, majd mellé is szabadrajzban gyapjú szállal varrt laposhimzést alkalmaztak, mely mindjártban hangsúlyt kapott, háttérbe szorítva a posztó rátétet.

Teru

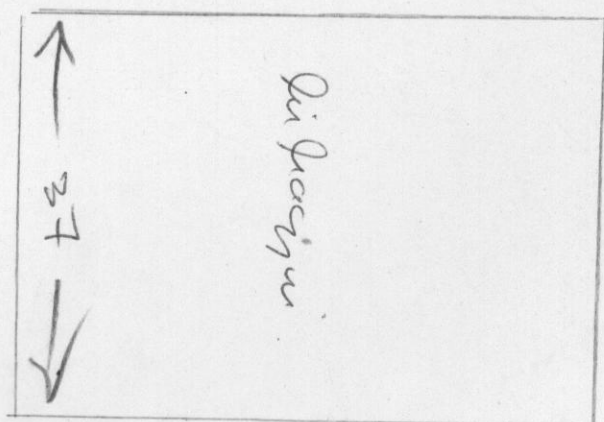
III. tábló

Keresztszemes himzések

Keresztszemesemmel himzett lepedővég /XIX. sz. eleje/

Hazánkban a szálszámoláson alapuló keresztszemes himzés mód legegyszerűbb változata az uri himzéseken már a középkorban kedvelt volt. Muzeumunk a XIX. sz. elejéről őriz - minden valószínűség szerint paraszti eredetű - keresztszemes lepedő végeket, melyek mintáin jól felismerhető a hódoltság alatt virágzó uri-himzés hatása /pl. oltár-terítőek mintái/. Alapanyaguk a könnyen számolható fonalból szövött len vagy kendervászon.

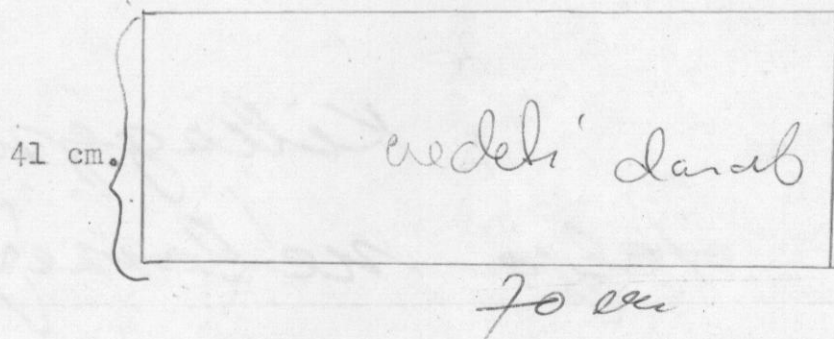

Párnarészlet /XIX. sz. közepe/

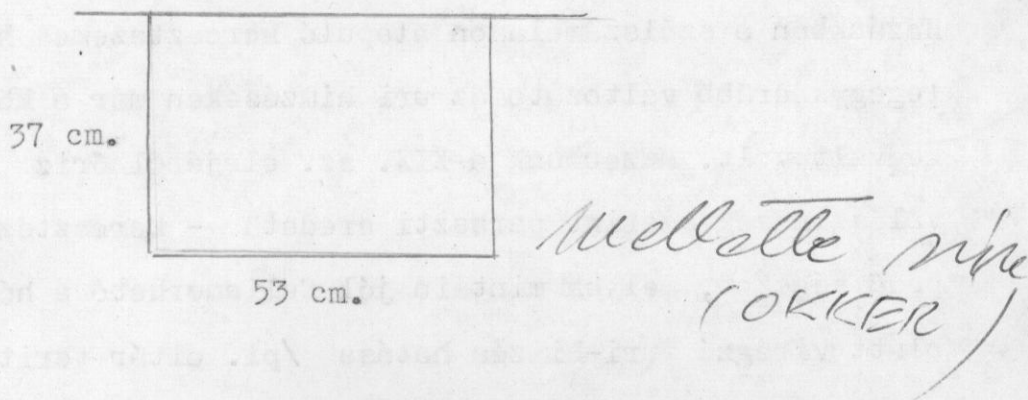
Utasítás

A lepedőt a tábló egész szélességében kell kiteríteni.

Szélessége:

a párnarészlet

Mindkettőt üveg alá kell szorítani.

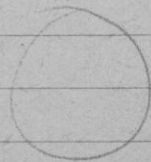
Szűcsök és szűrszabók Somogyban

A Soproni Kereskedelmi és Iparkamara által
1876. évi statisztikai jelentése alapján

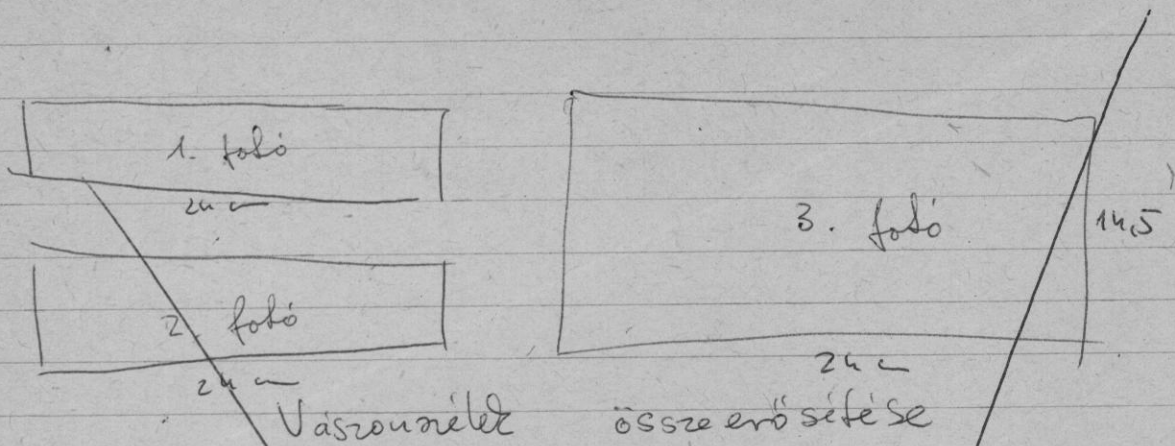
felép

5

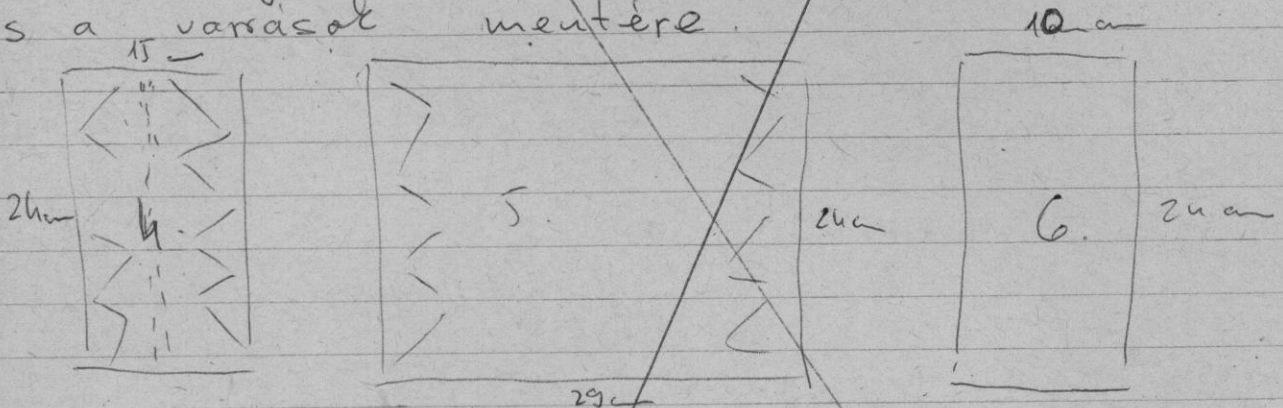
TABLO

Fehér himzés - Somogyban

A fonalas díszítés Somogyban is - éppen úgy, mint minden népi himzés-kultúrában - a szabálannul felhasznált alapanyagot néleket összeerősítése során az összevarrás változatos módjaiból alakul ki, majd átvezed a hasított, vágott szélek eldolgozásaira és a varrást mentére.

A Belső-Somogyból előkerült régi viseletdarabokban már önálló - tehát nemcsak összeerősítő szerepet játszó - himszelt díszítő sarkokat figyelhetünk meg, melyek a vászon szálainak irányát követve mesterséges jelleget elemekből épülnek fel. A technikát illetően a Dunántúl fehér vágdalásos, laposhimzéses öltéséinél legrégibb emlékeit őrzik.

I. tábló
Fehér hímzés Somogyban

A fonales díszítés Somogyban is
- éppen úgy mint minden népi hímzés-
kulturában - a szabattanul felhasznált alap-
anyagok széleinek összeerősítése sordán
az összevarrás változatos módjaiból
alakul ki, majd áttérjed a
hasított, vágott szélek eldolgozásaira
és a varrások meutére.

felső

felső

A Belső-Somogyból előkerült régi
viselkedarabokon már önálló - tehát nem-
csak összeerősítő szerepet játszó
- hímzett díszítő sorokat figyelke-
tünk meg, melyek a vászoni szálcainak
irányát követve mértaniak jellegű
elemekből épülnek fel. A tech-
nikát illetően a Dunántúl fehér
vagdaldásos, laposhímzéses öltése-
inek legrégibb emlékeit őrzik.

Lelemezés
Fehér hímzés

KERESZTSZEMES

MhH
RIPPL-RONAI MŰZSIUM
KÁROSVÁR
Telefon: 24-74. — Postafiók. 42

KÉZELŐK (II. TEREM)

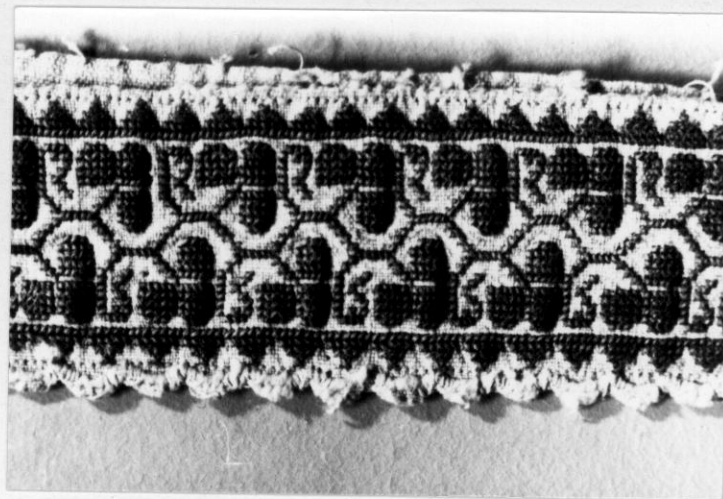
4135

1394

4127

3010

VÁSZONSZÉLEK

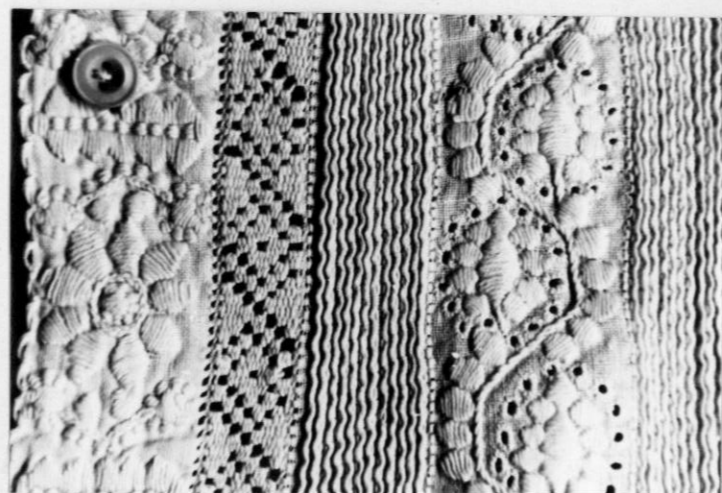
DÍSZES

ÖSSZEILLESZTÉSEI

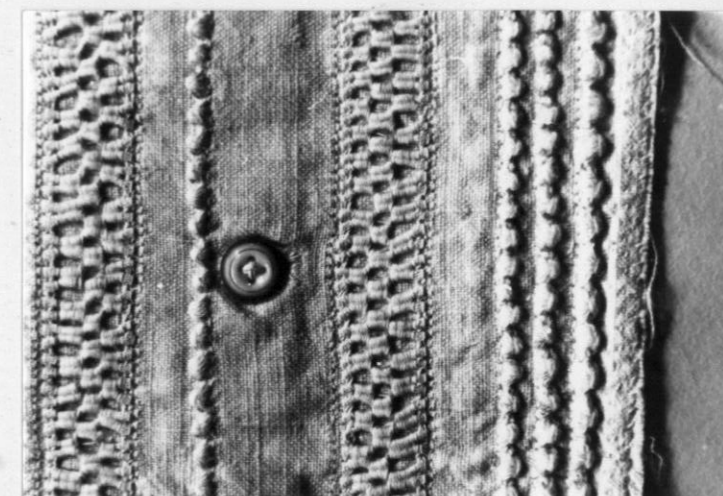
(I. TEREM)

1444
RIPPL-RÓNAI MŰZEUM
KAPOSVÁR
Telefon: 23-74. — Postafiók. 30

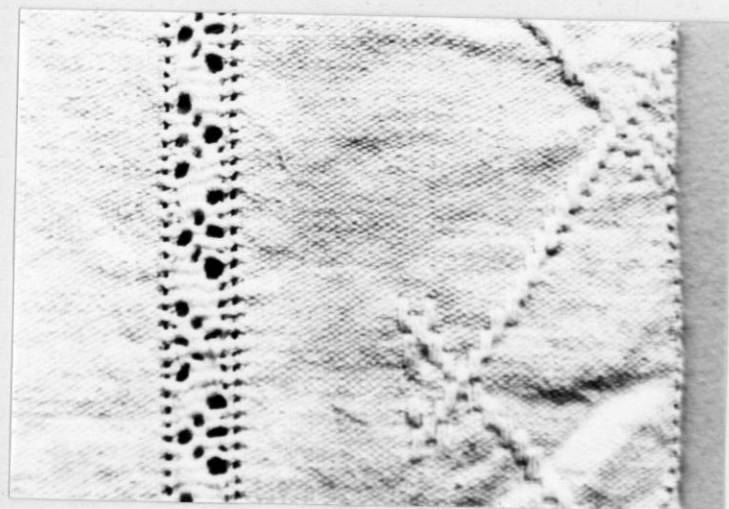
1444
RIPPL-RÓNAI MŰZEUM
KAPOSVÁR
Telefon: 23-74. — Postafiók. 30

2307

1278

54 208

489

235

10967

FEHER HÍMZE'S

ÉS RÁTÉT

1444
RIPPL-RONAI MÚZEUM
KÁROLYVÁR
Telefon: 26-74. Postafiók: 20

(I. TEREM)

9932

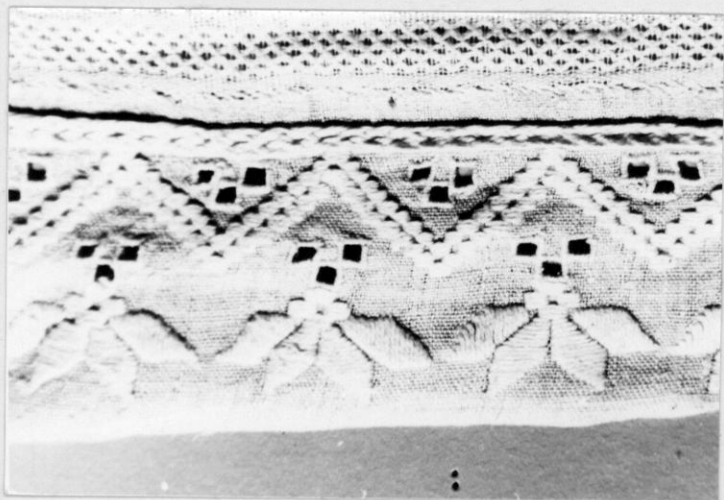

2307

1444
RIPPL-RONAI MŰZÉUM
KAPOSVÁR
Telefon: 23-74. — Főszerkesztő: 4

235

235

56. 37. 1

444h

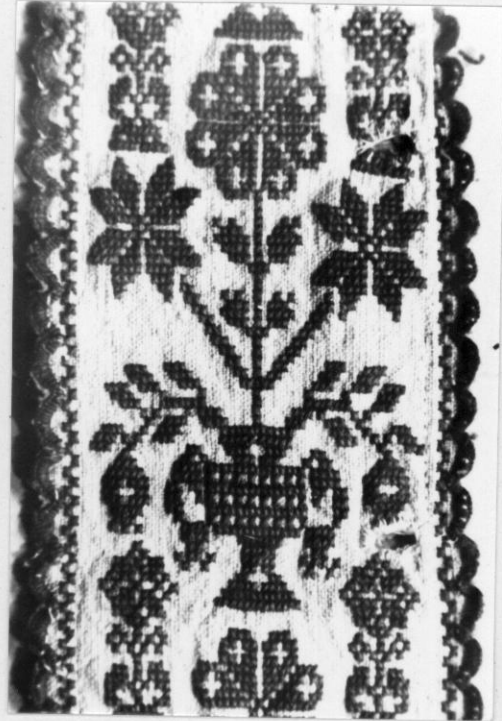
RIPPL-PÓNYAI MŰZEUM

VÁR

Telefon: 23-... — Postafiók: 20

KERESZTES INGMELLEK

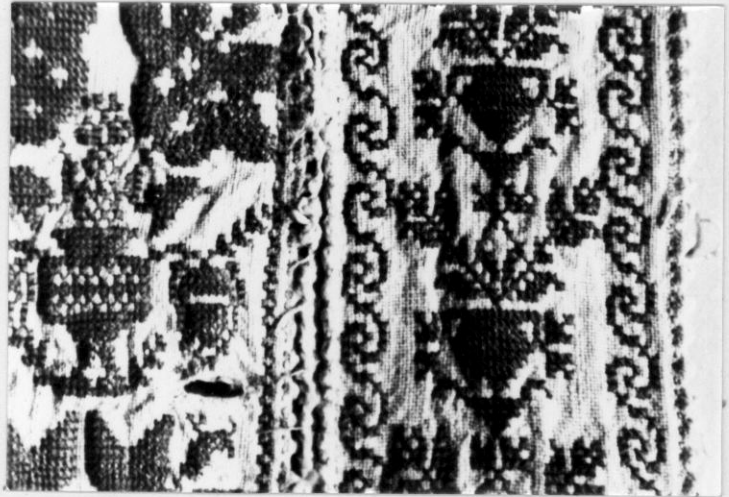
(II. TEREM)

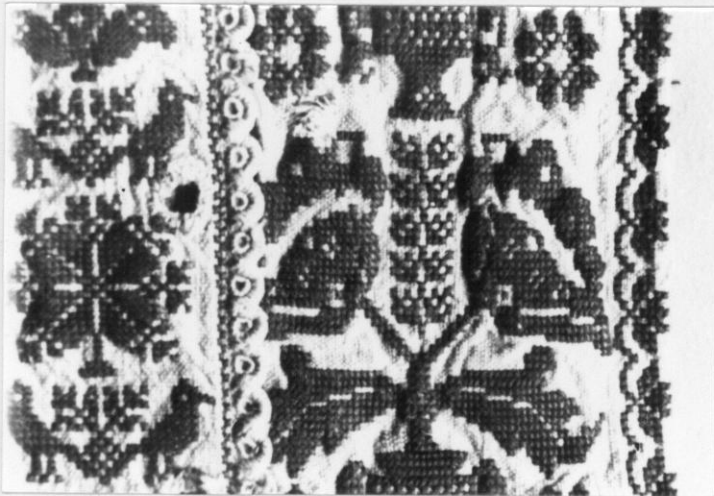
4145

1406

1389

1384

KERESZTSZEMES

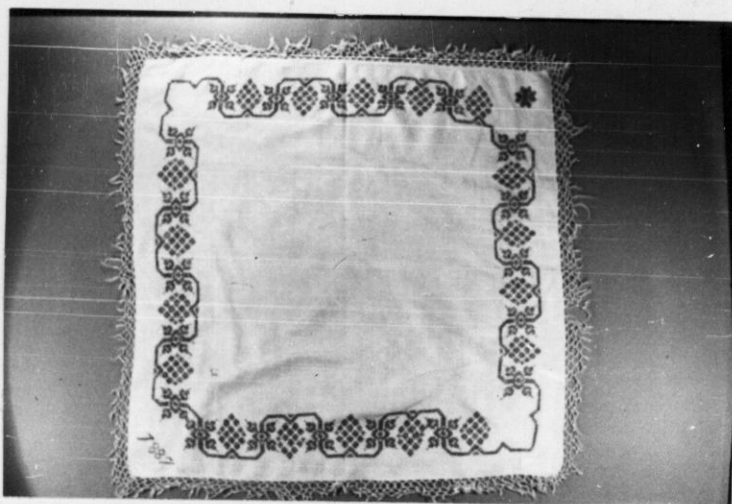
E'S JEGYKENDŐ

1744
RIPPL-RONAI MÚZEUM
R
Telefon: 70
Postafiók: 70

ING (II. TEREM)

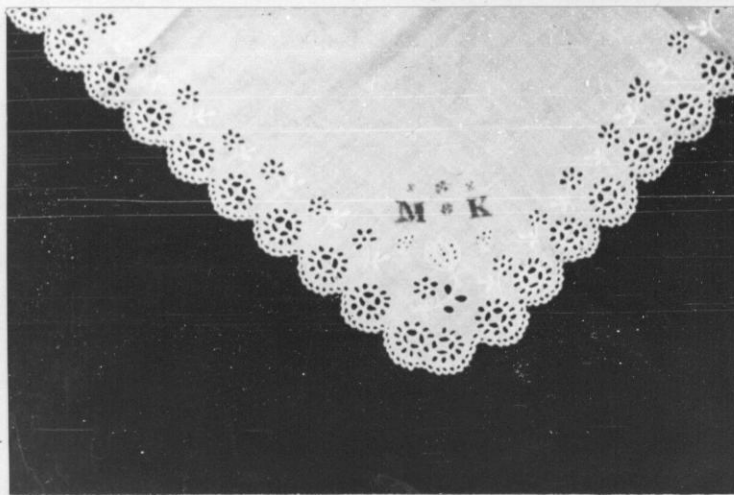
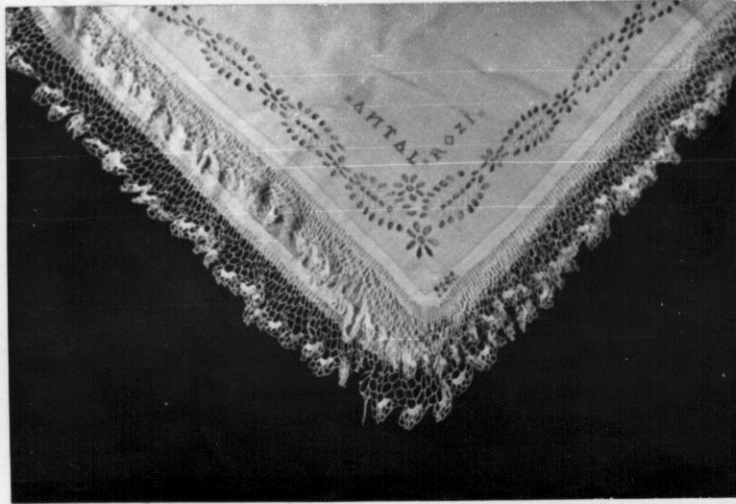

62.167.1

66.203.1

KERESZTSZEMES
MONOGRAMM JEGYKENDŐKÖN
(II. TEREM)

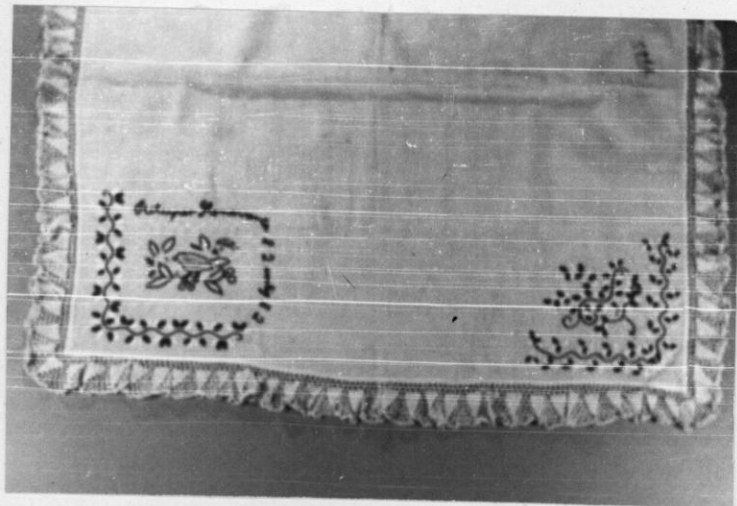

SZINES HIMZE' SEK

(III. TEREM)

1444

RIPPL-RONAI MUSEUM
KAPOSVÁR
Telefon: 23-74. — Postapost. 26

9925

1330

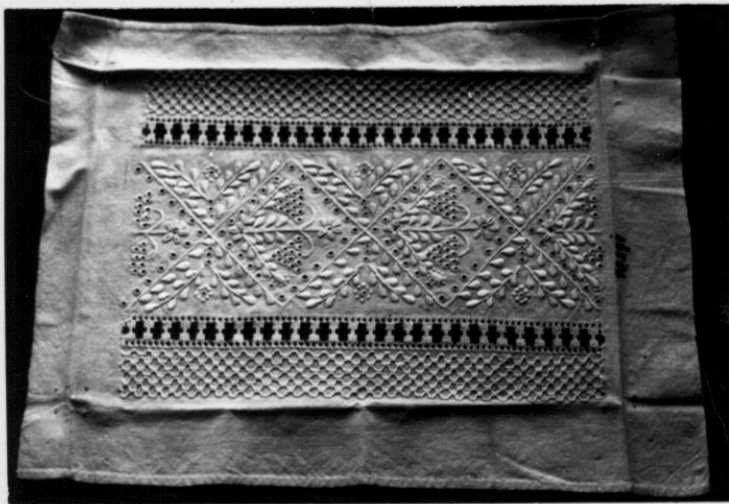

1316

1316

10.271

BUZSAKI HÍMZÉS
ÉS RÁTÉT (III. TEREM)

1777

RIPPLI MÚZEUM
Telefon: 40-11
Csofajok: 70

462

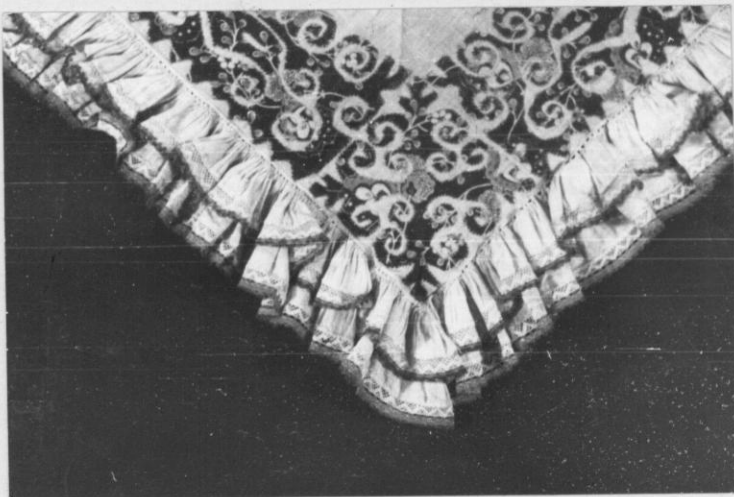
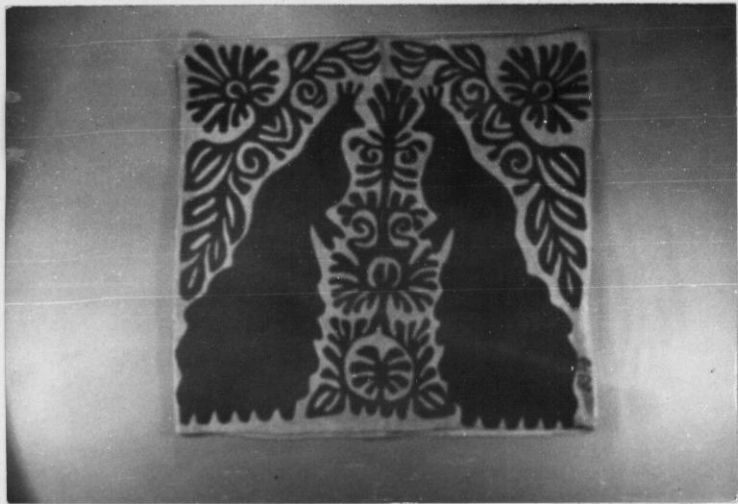
11223

1444

RIF. RONAI M...
KAPOSVÁR
Telef. 23-74 — Posta. 11

11223

448